

Innst. S. nr. 80.

(1998-99)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging av Huldra, SDØE-deltakelse i Vestprosess, kostnadsutviklingen for Åsgard m.v., og diverse disponeringsaker.

St.prp. nr. 8 (1998-99).

Til Stortinget.

Sammendrag

Olje- og energidepartementet legger i proposisjonen fram forslag til:

- plan for utbygging og drift av Huldrafeltet;
- SDØE-deltakelse i Vestprosess;
- kostnadsutviklingen for Åsgard-feltet;
- beslutning om disponering av utrangerte offshore installasjoner vedtatt på OSPAR-kommisjonens ministermøte 23. juli 1998;
- disponering av innretningene på Øst-Frigg.

Utbygging og drift av Huldrafeltet

Huldra er et lite gass- og kondensatfelt i den nordlige delen av Nordsjøen, med Statoil (operatør), TOTAL, Conoco, Petro-Canada og Svenska Petroleum Exploration som rettighetshavere. Feltet inneholder i utvinnbare reserver 19,4 mrd. m³ tørrgass, 7,4 mill. m³ kondensat og mindre mengder våtgass.

Departementet viser til at produksjonen fra Huldra forventes å starte opp i 2001 og nå et platånivå på om lag 3,3 mrd. m³ gass pr. år over en periode på i underkant av fem år. Den totale produksjonsperioden vil være rundt åtte år. I tillegg har Huldraområdet flere prospekter med høy funnsannsynlighet.

Totale investeringer for prosjektet er beregnet til 5,5 mrd. kroner. Nåverdien av prosjektet er beregnet til 1,4 mrd. kroner ved avkastningskrav på 7ppst. reelt før skatt.

Utbefalt utbyggingsløsning består i å bygge en ubemannet brønnhodeplattform hvor gass og kondensat skiller ut og transporteres i separate rørledninger til mottaksanlegg på henholdsvis Heimdal og Veslefrikk.

Departementet viser til at gassen fra Huldrafeltet vil være nødvendig for å sikre at Norges inngåtte gassalgsforpliktelser blir oppfylt. Ved å føre denne gassen til Heimdal utnyttes eksisterende infrastruktur, og dette

bidrar til lavere totalinvesteringer innen olje- og gassvirksomheten. Ressursene rundt Heimdal representerer et betydelig verdipotensial som best kan utnyttes ved fortsatt drift av denne plattformen.

SDØE-deltakelse i Vestprosess

Vestprosess er et prosjekt for å knytte sammen de tre olje- og gassanleggene på Kollsnes, Sture og Mongstad med en 60 km lang rørledning, samt et våtgassanlegg som bygges på Mongstad. Vestprosess er organisert som et selskap med delt ansvar (DA) mellom Statoil (operatør), Saga, Mobil, Shell, TOTAL og Conoco.

Departementet viser til at formålet med Vestprosess i første omgang er å skape en merverdi for kondensat fra Troll og våtgass fra Oseberg. Lenger frem i tid er det mulig at flere nye felt vil levere våtgass til Vestprosess. Regjeringen går inn for at statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) deltar med en eierandel på 41ppst. i Vestprosess, som er beregnet å gi investeringer på totalt 640 mill. kroner. Merverdien for SDØE av en eierandel på 41ppst. er beregnet til 147 mill. kroner ved avkastningskrav på 7ppst. reelt før skatt. I denne beregningen er det ikke tatt hensyn til verdien av leveranser fra nye felt som eventuelt vil benytte Vestprosessanlegget.

Departementet viser videre til at det i fremtiden er forventet store våtgassvolumer fra Haltenbanken og nordlige Nordsjøen, der SDØE har betydelige eierandeler. Regjeringen mener det vil innebære en ytterligere økonomisk merverdi å eie sammenlignet med å leie kapasitet i Vestprosess dersom de nye volumene går gjennom anlegget.

Kostnadsutviklingen for Åsgard

Utbyggingen av Åsgard-feltet med transport- og behandlingsanlegg for gassen ble omhandlet i St.prp. nr. 50 (1995-96), og eksportgassrøret Europipe 2 ble omhandlet i St.prp. nr. 15 (1996-97). I forbindelse med

nye investeringsanslag, ønsker departementet nå å informere Stortinget om kostnadsutviklingen for disse prosjektene.

Investeringsanslaget for utbyggingen av Åsgardfeltet har økt med 3,6 mrd. kroner siden Stortinget sist ble informert om utviklingen i prosjektet i St.prp. nr. 15 (1996-97). Rørledningen Åsgard Transport fra Åsgard til Kårstø, har hatt en kostnadsøkning på 0,9 mrd. kroner siden prosjektet ble fremlagt i St.prp. nr. 50 (1995-96). Investeringsanslaget for behandlingsanleggene på Kårstø har økt med 0,1 mrd. kroner siden omtalen i St.prp. nr. 65 (1997-98), mens rørledningen Europipe 2 fra Kårstø til Dornum i Tyskland viser en investeringsøkning på 0,2 mrd. kroner fra St.prp. nr. 15 (1996-97).

Disponering av utrangerte offshore installasjoner

Departementet viser til at Stortinget 1. juni 1995 ga sitt samtykke til ratifikasjon av konvensjonen om beskyttelse av det marine miljø i det nordøstlige Atlanterhav (OSPAR-konvensjonen). Etter denne kan utrangerte offshore installasjoner disponeres til sjøs, men bare etter tillatelse gitt av den relevante stat og hvor valg av disponeringsløsning er foretatt i henhold til en bred samfunnsøkonomisk vurdering i hver enkelt sak. Beslutningen, som ble vedtatt på ministermøte 23. juli 1998, etablerer et generelt forbud mot disponering til sjøs av slike installasjoner. Fra forbudet gjelder unntak for visse installasjoner eller deler av installasjoner, dersom en samlet vurdering i det enkelte tilfelle viser at det er overveiende grunner for sjødisponering.

Beslutningen (vedlagt proposisjonen), er bindende for de av traktatpartene som ikke innen 9. februar 1999 har meddelt at de ikke kan godkjenne beslutningen.

Disponering av innretningene på Øst-Frigg

Departementet anbefaler i proposisjonen å fjerne undervannsinstallasjoner på Øst-Frigg. Avgjørelsen om rørledningene og kablene er utsatt til utredningsprogrammet om endelig disponering av rørledninger og kabler er gjennomført, jf. St.prp. nr. 50 (1995-96). Kostnadene ved denne løsningen anslås å utgjøre totalt 96 mill. kroner, og statens andel av fjerningskostnadene for Øst-Frigginstallasjonene anslås å utgjøre om lag 46 mill. kroner. Det vises til at dersom Stortinget slutter seg til anbefalingen om at Øst-Frigginstallasjonene skal fjernes, må de nødvendige midlene bevilges for å dekke statens del av fjerningskostnadene.

Samlede økonomiske konsekvenser for SDØE

Departementet viser til at forslagene i proposisjonen innebærer om lag 54 mill. kroner i investeringer og 4 mill. kroner i renter for SDØE i 1998. Dette inngår i gjeldende budsjett under kap. 2440/5440 som vil bli revidert på vanlig måte i nysalderingen for 1998. Det er ikke forventet at det vil påløpe disponeringsutgifter for Øst-Frigg for budsjettåret 1998.

Regjeringen vil komme tilbake med de bevilgningsmessige sidene knyttet til disponeringen av Øst-Frigg på et senere tidspunkt, når en har bedre kjennskap til fordelingen av fjerningsutgiftene på de ulike budsjettår. Samlet øker investeringsanslaget for SDØE med 800 mill. kroner i 1999, hvorav Huldra utgjør om lag 60 pst. Det er kun fordelingen mellom selskapene og SDØE som omfattes av dette forholdet, ikke det samlede investeringsanslaget. Anslaget for skatter og avgifter fra petroleumssektoren, jf. kap. 5507 og 5508, påvirkes ikke av denne korrigeringen. Regjeringen vil presentere nye anslag for SDØE under kap. 2440/5440 i forbindelse med revidert budsjett for 1999.

Komiteens merknader

Utbygging av Huldra

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gard Folkvord, Gunn Karin Gjøl, Bent Hegna, Rolf Terje Klungland, Torny Pedersen og lederen Jens Stoltenberg, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Kristelig Folkeparti, Bror Yngve Rahm og Lars Rise, fra Høyre, Jan Johnsen og Jan Tore Sanner, fra Senterpartiet, John Dale, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og fra Venstre, Gunnar Kvassheim, har merket seg at Huldrafeltet planlegges bygd ut med en plattform uten permanent bemanning, fjernstyrt fra Veslefrikk. Kostnadsoverslaget fra operatøren var i PUD på 4,4 mrd. kroner, men er i brev til komiteen fra Olje- og energidepartementet 27. oktober 1998 anslått til 5,5 mrd. kroner. Dette er en betydelig kostnadsøkning. Komiteen har merket seg at kostnadsøkningen ifølge operatøren skyldes erfaringer fra pågående prosjekter, behov for økt bruk av eget personell og økte borekostnader. Komiteen vil komme tilbake til en generell drøfting av kostnadsutviklingen i sektoren etter at Investeringsutvalget har lagt fram sin rapport til departementet. Investeringsutvalgets rapport vil gi Stortinget et bedre og bredere grunnlag for å drøfte kostnadsutviklingen i sektoren. Huldrafeltets utvinnbare gassmengder er anslått til 19,4 mrd. m³ tørr gass, 0,14 mill. tonn våtgass og 7,4 mill. tonn kondensat. I tillegg har Huldraområdet flere prospekter med høy funnsannsynlighet.

Komiteen har merket seg at valget av løsning for tilknytningspunkt for gassen fra Huldra er endret etter at PUD ble sendt departementet. Komiteen har ingen innvendinger til den løsning som er valgt og beskrevet i brev til Olje- og energidepartementet den 7. juli 1998. Denne løsningen innebærer at gassen føres til Heimdal, mens løsningen som var skissert i PUD var å føre gassen til Kollsnes. Det endrede valg av løsning skyldes blant annet at lisensen har mottatt et revidert tilbud fra Heimdal. Kondensatet fra Huldra vil bli sendt til Veslefrikk.

Komiteen har merket seg at Oljedirektoratet anbefaler utbygging av Huldra, men også at Oljedirektoratet legger til grunn at det er en rekke teknologiske og operasjonelle forhold som ikke er besluttet og som krever Oljedirektoratets oppfølging.

Komiteen har merket seg at gassen vil transporteres i rørledningene ved hjelp av reservoartrykket. Dette gir en viktig årsak til at de miljømessige utslippene til vann og luft i Tampenområdet ikke øker betydelig ved utbygging og drift av Huldra. Komiteen har videre merket seg at en vesentlig del av utslippene knyttet til drift av Huldra er utslipp fra prosesseringen på Heimdalplattformen. Komiteen har også merket seg at disse utslippene vil bli vesentlig redusert ettersom Norsk Hydro tar sikte på å skifte ut turbinene på Heimdalplattformen. Komiteen har videre merket seg at en av høringsinstansene, Bellona, går imot bruk av dieselturbiner på Huldraplattformen. Komiteen har merket seg at operatøren har valgt dieselmotorer ut fra regularitetshensyn, men har også merket seg at oppgradering av dieselmotorene til gasdrift er blant tiltakene som operatøren mener kan gi en vesentlig reduksjon i utslippene fra utbyggingen/driften av feltet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forpliktelsene i Kyotoprotokollen og anbefaler at den mest klimavennlige løsningen velges.

Komiteen har også merket seg de andre innvendingene fra høringsinstansene, slik de framkommer i proposisjonen og departementets kommentarer til konsekvensutredningen og høringsuttalelsene. Komiteen legger i likhet med departementet til grunn at utbygger avklarer spørsmålet om rørledningene og forholdet til fiskeriene med fiskerimyndighetene, og at utbygger og fiskerimyndigheter kommer fram til løsninger som i tilstrekkelig grad ivaretar fiskeriinteresser.

SDØE-deltakelse i Vestprosess

Komiteen er kjent med at rettighetshaverne i Oseberg-Sør-prosjektet i slutten av 1997 kom fram til et kompromiss med hensyn til utbyggingsløsning for utskilling og prosessering av våtgassen fra Oseberg. Dette kompromisset innebar både utbygging av Vestprosessanleggene og at Hydro skulle bygge et LPG-anlegg for egen regning på Sture.

Vestprosess knytter med et 60 km langt NGL-rør sammen de tre olje- og gassanleggene på Kollsnes, Sture og Mongstad. Vestprosesselskapene disponerer 80,5 pst. av våtgassen fra Oseberg, mens de siste 19,5 pst. disponeres av Hydro og Elf og vil bli behandlet i Hydros LPG-anlegg på Sture.

Komiteen har merket seg at NGL-anlegget på Mongstad vil utveksle energi og driftstjenester med

råoljeterminalen og raffineriet og oppnå synergieffekter.

Komiteen har merket seg at det totale investeringsanslaget er på 1 550 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at de to anleggene på Mongstad og Sture begge vil ha stor nok kapasitet til å ta hele våtgasstrømmen fra Oseberg. Ved driftsstans i det ene anlegget kan det benyttes for å opprettholde regulariteten.

Staten må vurdere hvorvidt det er mest hensiktsmessig å sitte som eier i Vestprosess eller om det er bedre å betale for bruk av anlegget. Komiteen har merket seg at Statoils beregninger viser at nåverdien for SDØE blir høyere ved å være eier framfor å leie kapasitet. I tillegg kommer den eventuelle framtidige ekstra verdien av nye gassmengder som kan bli allokert gjennom Vestprosess.

Komiteen har merket seg at både Statoil og Oljedirektoratet har beregnet en egnet eierandel for SDØE til 41 pst., med mulighet for å justere denne dersom SDØEs gjennomstrømningsandel endres. Komiteen har ingen innvendinger til departementets tilråding.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at SDØE ble etablert som et instrument for at staten skulle hente grunnrente fra virksomheten på sokkelen. Det har derfor ikke vært vanlig at SDØE deltar i landbaserte investeringer. Disse medlemmer har merket seg at den teknologiske utviklingen i forbindelse med nye utbygginger kan gjøre det mer kostnadseffektivt å flytte deler av utvinnings- og prosesseringsfunksjonene inn til land. Disse medlemmer har merket seg at departementet mener Vestprosess må sees i dette perspektivet.

Disse medlemmer konstaterer at utviklingen har ført til at skillet mellom sokkel og land og dermed også grensen for SDØEs virksomhetsområde, har blitt mindre entydig. Disse medlemmer er kritiske til at staten på denne måten utvider sitt engasjement i petroleumssektoren. Utviklingen aktualiserer spørsmålet om SDØEs rolle og statens fremtidige engasjement i petroleumssektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre ved tidligere anledninger har gått inn for en lavere SDØE-andel i petroleumssprosjekter. Disse medlemmer vil ikke fremme forslaget om dette nå, men ønsker å komme grundig tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 46 (1997-98) om Olje- og gassvirksomheten.

Kostnadsutviklingen ved utbygging av Åsgard m.v.

Komiteen har merket seg at kostnadene knyttet til utbyggingen av Åsgard-feltet er steget med nye 3,6 mrd. siden framleggelsen av St.prp. nr. 50 (1995-96). Økte kostnader knyttet til ferdigstilling av produksjonsskipet for olje (1,1 mrd. kroner), og økte borekostnader (2,9 mrd. kroner) er de viktigste årsakene. Lager-

skipet for olje er besluttet innleid i stedet for kjøpt, hvilket reduserer investeringskostnadene noe.

Investeringsanslagene for Åsgard Transport er økt fra 7,4 til 8,3 mrd. kroner, blant annet fordi en har økt rørdiameteren fra 40 til 42 tommer og lagt til flere tilkoblingspunkter undervegs.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har ingen merknader til de konkrete økningene i kostnadsanslagene, men vil komme tilbake til den generelle kostnadsutviklingen i sektoren når Investeringsutvalget har lagt fram sin rapport og Stortinget er informert på en egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti viser til at Åsgard-utbyggingen har sprukket med nærmere 7,5 mrd. kroner i forhold til de opprinnelige kostnadsanslagene i St.prp. nr. 50 (1995-96). Dette utgjør en samlet kostnadsøkning på mer enn 25 pst. SDØEs eierandel i prosjektet er 49,5 pst., og staten er derfor kraftig eksponert for de betydelige overskridelsene. Disse medlemmer er bekymret over de mange overskridelsene på sokkelen, og ser frem til at Stortinget får gjennomgå kostnadsutviklingen når Investeringsutvalget har lagt fram sin rapport.

Beslutning om disponering av utrangerte offshore installasjoner vedtatt på OSPAR-kommisjonens ministermøte 23. juli 1998.

Komiteen er tilfreds med at en har lyktes i å komme fram til en avtale som skal forhindre uvetting dumping av utrangerte offshore installasjoner. Komiteen er glad for at det er blitt enighet om en del viktige unntak fra den generelle regelen, og at de enkelte land gis en viss handlefrihet i disse spesielle tilfellene. Komiteen har for øvrig ingen merknader.

Komiteen vil understreke at for fremtidige offshorekonstruksjoner som planlegges fjernet etter bruk, for gjenbruk eller resirkulering legger beslutningen vedtatt på OSPAR-kommisjonens ministermøte ingen føringer vedrørende valg av konstruksjonsmateriale. Dette innebærer at så vel stål som betong fortsatt er akseptable konstruksjonsmaterialer.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til skriftlig spørsmål fra representanten Øyvind Vaksdal til miljøvernministeren av 9. juni, besvart 17. juni, og vil uttrykke bekymring for den utvikling som skjer ved at beslutningen på Opar-kommisjonens ministermøte påfører norske myndigheter enorme kostnader. Disse medlemmer har merket seg de enkelte lands engasjement i saken, spesielt de som ikke selv blir påført kostnader av betydning, og finner grunn til å minne om alle

skipsvrak som er blitt liggende langs norskekysten etter annen verdenskrig, og der norske myndigheter alene har dekket og dekker kostnadene ved opprydding.

Disponering av innretningene på Øst-Frigg

Komiteen har merket seg at departementet anbefaler at Friggfeltets tre undervannsinstallasjoner fjernes og at avgjørelsen knyttet til rør og kabler utsettes til utredningsprogrammet om endelig disponering av rør og kabler er gjennomført. Rettighetshaverne vil gjøre innretningene klare for disponering i 1999, men foretrekker å utsette det endelige disponeringsarbeidet til 2002 da lignende disponeringer vil være sannsynlige i Friggområdet. Det forventes en synergieffekt av å samordne fjerningsarbeidet for flere installasjoner. Komiteen deler departementets ønske om en så kostnadseffektiv disponeringsløsning som mulig, og støtter derfor at tidspunkt for disponering settes etter at operatøren har vurdert kostnadsbesparelser knyttet til samordning av fjerningen av installasjonene på Øst-Frigg med fjerning av installasjonene på andre felt. Komiteen slutter seg til kravet om at operatøren skal påvise at området er tilstrekkelig ryddet for fremtidig bruk som fiskefelt. Komiteen har merket seg at statens andel av utgiftene i tråd med fjerningsfordelingsloven og statens eierandel er på om lag 46 mill. kroner.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I.

Stortinget samtykker i at Den norske stats oljeselskap a.s. kan delta i utbygging og drift av Huldra i samsvar med Olje- og energidepartementets anbefaling i St.prp. nr. 8 (1998-99).

II.

Stortinget samtykker i at SDØE deltar i Vestprosess DA med en andel på 41 pst. i samsvar med Olje- og energidepartementets anbefaling i St.prp. nr. 8 (1998-99).

III.

Stortinget samtykker i beslutningen om disponering av utrangerte offshore installasjoner, vedtatt på OSPAR-kommisjonens ministermøte 23. juli 1998 i St.prp. nr. 8 (1998-99).

IV.

Stortinget samtykker i at innretningene på Øst-Friggfeltet blir disponert i samsvar med Olje- og energidepartementets anbefaling.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. januar 1999.

Jens Stoltenberg,
leder.

Bror Yngve Rahm,
ordfører.

Gunn Karin Gjøl,
fung. sekretær.